

ASIA**Asian käsittelyn viipyminen tietosuojavaltuutetun toimistossa****KANTELU**

Kantelija on oikeuskanslerille 3.11.2018 osoittamassaan kantelussa pyytänyt oikeuskansleria selvittämään, miksi hänen asiansa käsittely tietosuojavaltuutetun toimistossa on kestänyt niin kauan. Kantelijan mukaan hän on aikanaan ollut yhteydessä tietosuojavaltuutetun toimistoon ja naishenkilö on tuolloin vastannut kirjelmän olevan hänellä.

SELVITYS JA VASTINE

Tietosuojavaltuutettu on antanut asiassa selvityksensä 8.4.2019.

Kantelija on antanut selvitykseen vastineen 25.7.2019.

Käytettävissäni on lisäksi ollut kantelijalle 22.11.2019 tietosuojavaltuutetun toimistosta annettu vastaus.

RATKAISU

Perustuslain 21 §:n 1 momentin nojalla jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Valtion virkamieslain 14 §:n mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia tulee käsitellä ilman aiheutonta viivästystä. Hallintolakia koskevan hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp) mukaan hyvään hallintoon on katsottu kuuluvan, että asiat tulee käsitellä asian laatu ja siihen vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa.

Viranomaisen on järjestettävä menettelytapansa niin, että asian sujuva ja ripeä käsittely on mahdollista. Käsittelyaika ei saa olla pidempi kuin riittävän huolellinen ja asianmukainen käsittely kohtuudella edellyttää asian erityispiirteet huomioon ottaen. (Ks. tarkemmin esim. Olli Mäenpää: Hallinto-oikeus. Porvoo 2003, s. 274.)

Myös laillisuusvalvonnallisessa käytännössä on vakiintuneesti katsottu, ettei yleiset resurssien niukkuuteen liittyvät syyt oikeuta poikkeamaan laissa säädetystä viivytyksetöntä käsittelyä koskevasta vaatimuksesta.

Hallintolain 8 §:n mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

Arviointi

Kantelija on saadun selvityksen mukaan saattanut asiansa vireille tietosuojavaltuutetun toimistossa 18.4.2016 ja 9.5.2016 (dnro 1245/452/2016). Asia on ratkaistu 22.11.2019 kantelijalle annetulla vastauksella. Asian käsittely on kestänyt yli kolme ja puoli vuotta.

Tietosuojavaltuutetun antaman selvityksen mukaan syynä kantelijan kirjoituksen käsittelyn viipymiseen on muun muassa ollut EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen voimaantulo toukokuussa 2018. Ennen soveltamisen alkamista ohjeena on ollut, että henkilötietolain mukaiset vireille saapuneet asiat priorisoidaan. Syynä siihen, että vastausta kirjoitukseen ei ollut annettu, oli asian esittelijän poikkeuksellisen suuri työmäärä ja siitä johtuva kuormitus. Selvityksen mukaan tilanne oli johtanut siihen, että kaikkiin kirjoituksiin ei ollut voitu vastata kohtuullisessa ajassa.

Selvityksessä tuodaan nimenomaisesti esiin, että tietosuojavaltuutetun toimisto on eri yhteyksissä pyrkinyt tuomaan esiin resurssien niukkuudesta johtuvat ongelmat. Pitkät käsittelyajat johtuvat selvityksen mukaan viime kädessä tietosuojavaltuutetun toimiston työmäärään ja nykyiseen menettelyyn nähden riittämättömistä resursseista. Tietosuojavaltuutetun toimistossa on pyritty toteuttamaan sen käytössä olevien mahdollisuuksien mukaan kaikki toimet asioiden sujuvan käsittelyn varmistamiseksi.

Käsitykseni mukaan kantelijan asian käsittelyaika on ollut tietosuojavaltuutetun toimistossa kohtuuttoman pitkä erityisesti asian luonne huomioon ottaen. Kantelun tarkoittama asia on ollut selkeä ja suppea eikä edes kuulunut tietosuojavaltuutetun toimivaltaan. Kantelun ja selvityksen perusteella kantelijan tietosuojavaltuutetun toimistossa vireille panemaan asiaan ei liity myöskään mitään erityisiä pitkä käsittelyaikaa selittäviä olosuhteita.

Selvityksessä on viitattu tietosuoja-asetuksen voimaantuloon toukokuussa 2018 valmistautumiseen. Totean, että kantelussa tarkoitettu asia on tullut vireille jo kaksi vuotta sitä aiemmin.

Kantelijan asiaa ei ole käsitelty perustuslain, valtion virkamieslain ja hallintolain säännösten edellyttämällä tavalla ilman aiheetonta viivytystä.

Saadusta selvityksestä ei käy ilmi, onko kantelijalle hänen ollessa yhteydessä tietosuojavaltuutetun toimistoon, annettu asian hoitamiseen liittyvää neuvontaa. Kantelijalle annetussa vastauksessa on laajasti selostettu tietosuojavaltuutetun toimivaltaa, lainsäädäntöä ja muita seikkoja sekä neuvottu, mitä muita oikeussuojakeinoja kantelijalla on käytössään.

Kantelijalle olisi tullut antaa tarvittava neuvonta jo huomattavasti aiemmin hänen ollessaan yhteydessä tietosuojavaltuutetun toimistoon, varsinkin, kun kyse on ollut tietosuojavaltuutetun toimivaltaan kuulumattomasta asiasta. Yli kolme ja puoli vuotta asian vireille saattamisen jälkeen asiakkaalle annettu muihin toimenpiteisiin ohjaava neuvonta on käytännössä merkityksetöntä.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän tietosuojavaltuutetun toimiston huomiota edellä käsittelyn ja neuvonnan viivytyksettömästä käsittelystä kantelijan asiassa lausumaani.

Olen ottanut omana aloitteenani tutkittavaksi käsittelyn viivytyksettömyyden tietosuojavaltuutetun toimistossa (OKV/32/50/2019).

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Oikeuskanslerinsihteeri

Henna-Riikka Välinen